

«عه‌باسی مه‌عرووفی»
 له رۆمانی «سالی»
 ئاشووب» دا په‌نا ده‌باته بهر
 ته‌کنیکی دیالوگی خیرا و
 هه‌لدانی وینه‌ی ناگایی
 شیعی و بایه‌خدا به
 به‌ره‌هستی و هه‌لم‌ژینی
 بۆن و به‌رامه‌ی عه‌تری
 جه‌سته. ئەم شیوه‌ی ته‌کنیک
 و حاله‌تانه‌ش زیاتر
 له‌جیهانی فۆکنه‌ر و
 به‌تایبه‌تیش له‌ رۆمانی
 «الصخب والعنف» دا
 په‌یره‌و کراوه. . که جه‌سته
 لای «کاندی یان
 کانداس» دا بۆنی رووه‌کی
 به‌ربارانی لیدی. . هه‌روه‌ها
 سالی ئاشووب سوودی له
 ته‌کنیکی یادگه‌ی ناخود
 ئاگایی «مارسیل پرۆست»
 وه‌رگرتووه. ئەو
 چرکه‌ساته‌ی که پرۆست
 کیتی مادلین ده‌خاته نیو
 شه‌ریه‌تی پرته‌قال یا که
 سه‌یری بورجی ئیقل ده‌کا
 و یا که زنجیری
 چه‌که‌که‌ی داده‌خوا
 چه‌ندین دیمه‌ن و رووداوی
 زه‌مه‌نی رابردووی به‌ یاد
 دیته‌وه. ئەمه‌ش له‌م
 رۆمانه‌دا زیاتر له
 چرکه‌ساته‌کانی
 «نوشافه‌رین» دا که وه‌ک
 «راوی» به‌ک ده‌دوێ به
 دیار ده‌که‌وێت، چونکه
 نوشا تادی له‌گه‌ڵ ره‌وتی

سالی ئاشووب و عیشقی نوشافه‌رین و حوسه‌ینا

هاشم سه‌راج

رۆیینی زه‌مه‌نی رۆمانه‌که‌دا ده‌بیته بارستیک له یاده‌وه‌ری.

کاک عه‌بدو‌ل‌لا تاهیر به‌رزنجی، له‌م پیتشه‌کیه‌ی که‌ بۆ «سالی ئاشووب» ی نووسیوه‌ ده‌لی: عه‌باسی مه‌عرووفی له‌ رۆماندا بایه‌خ به‌ ته‌کنیک ده‌دات و شیواز و به‌های مه‌عنه‌وی لیکچوو له‌ رۆمانه‌کانیدا به‌دی ده‌کرین و رابردوو به‌خۆی و که‌س و هه‌تیه‌وه‌ ره‌نگ ده‌داته‌وه‌.. پاشان له‌ باره‌ی کرده‌ی «ده‌ق ئاو‌یزان» وه‌ ده‌دوی که‌ ده‌ق ئاو‌یزان له‌م رۆمانه‌ و له‌ رۆمانی «سه‌مفۆنیای مردوو‌ان» و «په‌یکه‌ری فه‌ره‌اد» دا رووی داوه‌.. واته‌ سوود وه‌گرنتی عه‌باسی مه‌عرووفی له‌ زه‌مه‌نی تراژیدیا و کاره‌سات و که‌ش و هه‌وای «شیرین و فه‌ره‌اد» ی «نیزامی گه‌نجه‌وی» و مه‌رگ و ناپاکی «قابیل و هابیل» و «کونه‌به‌بوی کوێ» ی سادقی هه‌دایه‌ت و بایه‌خدانی به‌ هونه‌ری شانۆ، ده‌توانم بلێم که‌ کرده‌ی ده‌ق‌ئاو‌یزان له‌م رۆمانه‌دا گرنه‌ترین و جوانه‌ترین کرده‌ی نووسین پیتکه‌ ده‌هه‌ینی، چونکه‌ له‌م جیهانه‌دا هه‌یج تیکستیکی په‌تی و پالا‌وته‌ بوونی نییه‌ و گرنه‌گ له‌ چۆنه‌تی گوتن و نووسین و بونیادی دا‌رشته‌نی تیکسته‌دایه‌، ته‌گه‌ر نا، ده‌توانین زۆرت‌ترین هزری «ژاک دریدا» له‌ دوو توپی «ته‌ورات» دا بدۆزینه‌وه‌ و چه‌ندین بۆچوون و شه‌ته‌حاتی «نیچه» ش له‌ کتیبی «سینۆه» دا که‌ پیتش هه‌زاران سال گوتراوه‌ عه‌باسی مه‌عرووفی له‌ «سالی ئاشووب» دا هه‌مدیس چه‌ندین کرده‌ی ده‌ق‌ئاو‌یزان له‌گه‌ل چه‌ندین رۆمانی «دۆستۆیشکی» دا ته‌نجام داوه‌.. ته‌مه‌ش پیتوه‌ندی به‌ چرکه‌ساتی عیشق و مه‌حه‌به‌ته‌ی ئیبداعیه‌یه‌ وه‌ هه‌یه‌. بۆ نمونه‌، چه‌ند باره‌ بوونه‌وه‌ی دیمه‌نی «سه‌یداره» له‌ شه‌وه‌کانی ئاشووبدا یه‌کسه‌ر ده‌سپیتکی ده‌رکه‌وتنی دیمه‌نی «مقصه‌» ی رۆمانی «الابله» مان بیره‌خاته‌وه‌ یان هه‌لدانی کۆریه‌ و منداله‌ چکۆله‌کان بۆ ئاسمان و گرتنه‌وه‌یان به‌ نووکی نیتزه‌ و شمشیر.. هه‌مان دیمه‌نی «رۆمانی بریانی کارامازۆف» ه‌ که‌ جه‌نه‌راله‌ تورکه‌کانی سه‌رده‌می عوسمانی ته‌نجامیان داوه‌. هه‌روه‌ها چاره‌نووسی کاراکته‌رانی ئاشووب له‌ رووی شیتی و مه‌رگ و راپایی و په‌راگه‌نده‌ بوونه‌وه‌ وه‌ک دکتۆر مه‌عسوم و حوسه‌ینا و نوشافه‌رین و عالیه‌خانم و جاوید و نه‌قیب خوسه‌رووی و سه‌ره‌نگ نازه‌ری.. تاد هه‌مان چاره‌نووسی ستافروژین و شاتۆف و کاراکته‌رانی تری

رۆمانی «الشیاطین» ی «دۆستۆیشکی» ن، به‌لام گرنه‌گ ته‌وه‌یه‌ سالی ئاشووب ده‌قیکی کراوه‌ی خه‌ته‌رناکه‌، چونکه‌ چه‌ندین ناما‌ژه‌ی نه‌گوتراوی له‌گه‌ل خۆیدا هه‌لگرتوه‌.

ده‌کرێ بلێم سه‌ره‌تای پیتکه‌ته‌ی «سالی ئاشووب» له‌ چه‌شنی فه‌زایه‌کی ره‌نگاو‌ره‌نگی شیعری لیریکی ده‌رکه‌وتوه‌ و پاشان فه‌زاکه‌ زیت‌تر رووی له‌ فراوانکردنی روئیا و گۆشه‌نیگاکان کرده‌وه‌ واته‌ رووه‌ پرۆژه‌ی به‌ «قصیده» بوون هه‌نگاوی ناوه‌. ته‌نجا به‌ ئالۆزبونی جیهانی کاراکته‌ر و رووداو و جیهانبینییه‌کان له‌ شتیوه‌ی رۆمانیک دا‌رێژراوه‌. ته‌گه‌ر ره‌گه‌زه‌کانی عیشق و خه‌یال و فه‌نتازیا له‌م رۆمانه‌ لایه‌ریت که‌ زیاتر سه‌ر به‌ چرکه‌ عیشقی و ئیرو‌تیکیه‌کانی نوشافه‌رین و حوسه‌ینان، ته‌وا تیکست دنیای دیالۆگی خه‌یرا و خۆدواندن و ورتنه‌ و شه‌پۆلی هۆش و چرکه‌ ساته‌کانی ناخودئاگایی له‌ ده‌ست ده‌دا و ئیتر ده‌بیته‌ تیکستیکی واقعی و کۆمه‌لیک «راوی» به‌ شتیوه‌یه‌کی عه‌قلانی رسته‌ لۆژیکیه‌کان هه‌لده‌ده‌ن. یان مه‌ینه‌ت و کاره‌ساته‌کانی برسیتی و قات و قری و سته‌م و پیتکه‌دان و گولی و زه‌برو زه‌نگی سه‌ره‌ه‌نگه‌کان ده‌گه‌رنه‌وه‌، به‌لام گرنه‌ترین کۆله‌که‌ و ته‌وه‌ری ته‌م رۆمانه‌ عیشق و ته‌قینه‌، هه‌ر بۆیه‌ش رسته‌ و ده‌سته‌واژه‌ کراوه‌کان به‌ تیشکه‌ خه‌ته‌رناکه‌کانی شیعر و ئیرو‌تیک ده‌وره‌ دراوان، ئاخ‌ر «ئیرۆس هه‌تیه‌کی رۆحیه‌، که‌ شه‌یدای جوانیه‌، ته‌و هه‌سته‌ رۆحیه‌ش هه‌سته‌تیکی خوداوه‌ندیا‌نه‌ی شیتانه‌یه‌» «لای نیچه ئیرۆس له‌ تراژیدا به‌رجه‌سته‌ ده‌بێ و ته‌وه‌ تراژیدیا‌یه‌ که‌ مرۆف هان ده‌دات تامو‌چیتژی خه‌یاله‌ به‌رزه‌کان بکات». ئیرۆس به‌نده‌ به‌ خودی هه‌ستی ژبان، به‌دیدنی نیچه‌ جه‌سته‌ش هه‌ر رۆح ده‌گه‌به‌نتی که‌ جوانی شه‌پۆل ده‌دا شیتایه‌تی ته‌قین سه‌ره‌لده‌دا و ته‌قینه‌دار هه‌ستی مه‌ست ده‌بێ.. عیشق و جوانی له‌ سه‌مای پیتکی ناگر ده‌که‌ن هه‌ر بۆیه‌ش ده‌قی ئاشووب له‌ که‌ش و هه‌وایه‌کی ناگرینی ده‌روونیدا به‌هۆی حاله‌تی به‌هه‌یه‌کی خه‌ته‌رناکی شیعی و ناگری عیشق و پاشخانیک قوولی مه‌عریفیه‌وه‌ نووسراوه‌، به‌شیتیه‌که‌ که‌ قه‌له‌می ئیرو‌تیکیه‌ی کرده‌ی نووسین به‌شیتیه‌یه‌کی به‌رده‌وام له‌نیوان «ته‌نیما و ته‌نیمۆس» دا ده‌ساو ده‌س پیتکه‌، تا دوا‌یین چرکه‌ی ناگره‌کانی شیعیه‌ت ئاو‌یزانی رسته‌ سه‌رمه‌ست و سه‌ماداره‌کانی شیعی و ته‌قین بکریت

نوسەر گهره کیهتی
دریژه به رووداوه کان
بدات و تا
چاره نووسی
کاراکتیره کان دیار و
ئاشکرا بن، نه گهرنا
سالی ئاشووب
سالی میحنهت و
نه هامه تی عیشقه

ئاشووب دهخولقیین. گوله یاسه مینه کان و ملپیچه سهوزه که ئیرۆتیکترین ئامرازهی عهتره تلیاکییه کانی جهستهن، اکه حوسهینا ناویکی بهدبهخت بوو، ههستم بهتاوان دهکرد، بهخۆم گوت قور بهسهرت که شایانی ئهوه نیت، ههر بۆیه سهرت دهکرد بهناو ئهوه ملپیچه سهوزهدا که

یادگاری حوسهینا بوو، بۆنی ئهوی له خۆیدا هیشتهبۆه... بۆنی خاکی لیدههات... یان بۆنی شهمدانییه کانی باوکم، ئهوهش نازیزترین شت بوو که له ژیاغدا هه مبهو. ملپیچه کهم نا به لووتمهوه و ئهوه بۆنه ههتا ههتاییه م ههلمژی.

دکتۆر مهعسوم مرۆقبکی رژد و پولهکی بوو، کهچی له شهوی زاواییدا ههستی به لهدهسدانی کچی نی نوشافه رین کرد، کهچی بیدهنگ و کش و مات کهوته تۆله سهندنهوه، ئهوه شهوانه به نه رنه ر و بهدمهستی دههاتهوه و به جوهره ها شیوه تازار و ئهشکه نجهی «نوشافه رین» ی ددها و «وتم نکا ئیستا گوتی له دنگی نه رنه رنه کانی مهعسوم بووی؟ ئایا ده بزانی که مهعسوم دهستم لیبهرز دهکاتهوه؟ رهنکه دایکان له هه موو شتی تیبگهن! گوتم دایه به قوناعه تفهنگ لیتی ددهام. ماوهیه کی دوور و درێژ بوو دهستی له رووم بهرز دهکردهوه، جوینی به باوکم ددها، هه میشه سهرخۆش بوو، سارد و تال... شهو که دهخهوت پشتی تیده کردم، تیده گهیت؟»

«نوشا تۆ شیت بووی»

گوتم «من»

دایکم گوتی «هه مان شت که دوتینی شهو گوتم تۆ ماخولیا ته». توخمه کانی شیعر و شیعریه ت هینده بهله زه تدار ی ناویته ی رسته حه سره تیه کانی دیالۆگ ده بن و جوړیک له ئاسووده یی به جوانی و ژیان ده به خشن، ئاسووده ییه ک که پابه نده به چرکه ناگرینه کانی عیشق و بههره و جوانی. دایکم گوتی «نوشا» تۆ ئه مرۆچ خیرته؟

و هه ییه ت و له وحی جوانیش له پالنه وان و کاراکتیره یکی تارمایی ئامیز و شه به ننگ ئامیزدا به رجه سته بکریت، ئه و کاراکتیره ی که خوینه ر به رده وام چاو ده گپیری تا ده رکه وئی و دیدنه ی بکات.

ههروه ها هه سستی تراژیدی و دیدی تراژیدی له م تیکسته دا ناویته ی خه پالگه ی ئایینییه، خه پالگه یه کی که لیریک و ئیرۆتیک و تراژیدی له بۆته یه کی شیعریدا کوّده کاته وه. «حوسهینا» به پیچه وانه ی براکانی «یوسف» به دوا ی براکانیدا ده گه ریت؛ «من به دوا ی براکاندا ده گه ریم»، سیاوه شان و ئیسماعیل نازانم چ به لایه کیان به سه رهاتوه. مهیدانی ته عزیزیه، عاشورا، موچه رهم، شه مەر، شبه ون گپران، ژماره ی حهوت، سح، دوازه، خویندنی که له شیر، پرسه ی ئیمام حوسین... تاد جا تیکست له ده سپیکی نووسینه وه به وینه ی شیعر ی گوزارشت له دیمه نه تراژیدییه کان دهکات.

«سپه ری سیداره که به شه و شیوه ی جانه وه ریکی وهرده گرت. شیوه ی جانه وه ریکی ته ر که هه لیا نواسیی و بۆ ئه وه ی وشک بیته وه، دلۆپ دلۆپ چکه ی دلۆپه ی تا به یانی دههاته گوی» تا دئ وینه کان ده دوتین. «دهسته کانم به رزکرده وه بۆ ئه وه ی یه که مین گورزی ماوزه ره که بگپرمه وه. مهعسوم لووله ی ماوزه ره که ی له ده ستدا بوو و قوناعه قورسه که ی به سهرما ده کیتشا...» پیاو ییک له ژیرزه مینیکی تاریکدا پیاسه ی ده کرد، ژنیک له به ریادا رینگای ون کردبوو، په پوله کان ده بوون به خو ل و بۆنی خاک هه موو جیگایه کی داده گرت.

تا دئ خودی بههره ی خه ته رناکی شیعر ی تیکه ل به دیالۆگ و شه پۆلی هۆش و ورتنه کانی نا ئاگایی و خو دواندنه کان ده بی و به شیوه یه کی جوان جوان ئاسته کانی ده رپین ده شیوتینی... «بۆ نابج ژنیک ژنیک دیکه ی بیته وه یاد که چوارده سال پیش ئه وه دیوبه تی و وتوبه تی «تۆ زۆر جوان و ته رپووی هه میشه گهنج و ته رپووی»، «نازانن هه رکه سیک به ردیکه که باوکی فریتی داوه». «روو کهش چ گرنگییه کی هه یه؟ دهروونم ویرانه یه».

«مالیکی پر درخت سه ربانی ژوره کانی ته پیوه، که با... لیبه وه لووره ی دئ».

«لووره ی باکه ی ده هینایه ژووری وتی: «منت له یاده بۆ مرۆقه کان له یادی مندا ده ژین و من له یادی هیچ که سییکدا» شیعر و عهتر و ئیرۆتیک و عیشق تیکستی

خۆت دەزانی؟ پێکه نیم گوتم «به لئی دایه من ئەمەرۆ
خۆشحالم».

«چی خۆشحالی کردوویت؟»

«با»

کام با؟ دنیا بەم کپییه، شنه‌ی شه‌مالیش نایه‌ت
سه‌ره‌رۆ بوویته؟ قه‌یچیکه؟ خودی شیت ئەنگیزی به‌هره
بێ ئه‌وه‌ی هه‌ست به‌خۆی بکات جار جار هه‌نده به
قورسی ئاوپته‌ی دیالۆگه‌کان ده‌بێ و له‌ رێگه‌ی ئاخواتنی
کاراکتیره‌کانه‌وه له‌نجهدارترین پرگه و له‌نجهدارترین
رسته‌ی نه‌هلیست ئامیتری شیریه‌نجیه‌ی هه‌لده‌دا، ئەمه
رۆم و تیروانین و بۆچونه‌ جه‌ه‌نه‌مییه‌کانی «عه‌باسی
مه‌عروفی» به‌که ده‌لێ. هه‌یچ شتی هی خودی مرۆف
نییه جگه له‌و شتانه‌ی که پێیوایه خۆشی ده‌وێت و
په‌یوه‌سته پێیانه‌وه، پاشان به‌که به‌که ئه‌و شتانه له
مرۆف ده‌سێن و ته‌نیا سه‌رێک ده‌مینیتته‌وه ئه‌ویش
به‌سه‌ر نێزه‌ده‌یه. که‌واته خودی نووسه‌ر زیاتر له‌ رێگه‌ی
په‌یقه‌کانی حوسه‌یناوه ده‌رده‌پرێ.

«حه‌ز ده‌که‌م له‌ باوه‌شتدا بمرم»

«تۆ شیتی»

«رهنگه و ابی و رهنگه واش نه‌بێ»

«به‌لام من شه‌یدا بوم»

«شه‌یدای چی؟»

«هی تۆ کافر، هی تۆ».

«ده‌زانی پیاوان، هه‌موویان منال»

«ژنان هه‌میشه دایکن و پیاوانیش منال»

«مه‌عسوم له‌ شه‌وی زاواییه‌وه ده‌یزانی»

ده‌مانچه ماوزه‌ره‌که‌ی له‌ که‌مه‌ری پانتۆله‌که‌ی
ده‌ره‌یتابوو و به‌ مشتووه‌که‌ی وه‌ها ده‌یکیشا به‌سه‌رما که
خه‌ریک بوو پێستی سه‌رم داده‌مالدرا».

مه‌عسوم له‌ سه‌ره‌تاوه هه‌ستی به‌و حاله‌ته‌ی نوشافه‌رین
کردبوو. مه‌عسوم گوتی: «ده‌بێ مېز بکه‌ی به‌م ژبانه‌دا»،
هه‌ر بۆیه‌ش دوایی جار خۆی ده‌گه‌یه‌نیتته لای کوره‌کانی
ئاغاجانی و پاره‌یه‌کی زۆریان ده‌دات. تادی و پینه‌ی
شیعری ته‌شه‌نه ده‌کا و سه‌راپای فه‌زای تێکسته‌که
داگیرده‌کا و نه‌خاسمه شه‌وی به‌که‌می ئەم تێکسته‌که
بریتیه‌یه له‌ چامه‌یه‌کی درامی و ناگری لیریک و دیالۆگی
خه‌یرا خه‌یرا و ره‌وتی خۆ دواندن و هه‌ل‌دانی چرکه
نائاگاییه‌کانی یاده‌وه‌ری له‌ززه‌تدارترین بوقعه‌ی شیعری و

فۆنیمی له‌نجهدار به‌م ده‌قه ئاوه‌لایه ده‌به‌خشن. «خودا
بکات که با سه‌وداسه‌ری گه‌مه‌بێ، ئیدی یان له‌گه‌ل قژی
ئهو یان له‌گه‌ل دلێ مندا جیاوازی چیه‌یه؟

«خه‌ونم دی حوسه‌ینا بۆته په‌یکه‌ریکی به‌ردین و
له‌به‌رده‌م ته‌لاری شه‌اره‌وانیدا بۆ جوانی دایانناوه». له
شه‌وی دووه‌مدا خه‌ریکه شیتواری ده‌رپین و گه‌مه‌ی
له‌ززه‌تداری نووسین ئیقاغه شیعری و لیریکیه‌کان له
ده‌ست ده‌دا و رووه‌و گه‌یرانه‌وه‌ی دووردریژی واقعیانه و
گوزارشت کردن له‌ رووداو گه‌لیک و ئالۆزکردنی فه‌زای
تێکست به‌ چه‌ندین کاراکتیره‌ری لاوه‌کی، نووسه‌ر
گه‌ره‌کیه‌تی درێژه به‌ رووداو‌ه‌کان بدات و تا چاره‌نووسی
کاراکتیره‌کان دیار و ئاشکراین، ئەگه‌رنا سالی ئاشوب
سالی میحنه‌ت و نه‌هامه‌تی عیشقه. سالی دنیا
خراوونی ئەفین و خۆشه‌ویستییه: سالی فیراق و دابرانی
نوشافه‌رین و حوسه‌ینا. به‌هره‌یه‌کی سه‌رشیت به‌عیشق
قه‌له‌می نووسین له‌نیوان ئەنیما و ئەنیموسدا ده‌ساوده‌س
پێده‌کا و تا رۆحی جوانی له‌ پانتایی که‌فالیکی
فیرده‌وسیدا به‌رجه‌سته بکا که نوشافه‌رینی په‌ری شپۆیه‌یه
و تا هه‌لاوه‌کانی عیشق و ئیرووتیک سیاقه جیا جیاکانی
رسته بارگای بکه‌ن، ئەم رۆمانه غه‌زه‌لیکه و به‌وپه‌ری
بێ موبالاتییه‌وه رووه‌و که‌هکه‌شانی ئاسمان هه‌ل‌ده‌دری و
گوزارشت له‌وه ده‌کات که عیشق نه‌ما چیتر ژیان بۆنی
عه‌تری لێ نایه‌ت. «عه‌باسی مه‌عروفی» به‌شپۆیه‌یه‌کی
دۆزه‌خیانه تیروانینه ئیسته‌تیکیه‌کان ده‌گۆرێ، ئەو
هه‌یزی ئیرووتیکی و جوانشوناسی به‌دل و دیده‌ی نوشا
ده‌به‌خشێ. نوشا هه‌له‌وه‌دای په‌یکه‌ری فیرده‌وسینی
حوسه‌ینا. نوشافه‌رین له‌نیو بازنه‌یه‌کی پۆست مودێرنه‌دا
خه‌ریکی یارییه‌کانی ئیسته‌تیک و دایساندن
هه‌وه‌سه‌کانی رۆحه. «با» ش نه‌ده‌هات، به‌لام قژی به‌سه‌ر
برۆکانیه‌وه ده‌شه‌کایه‌وه. ته‌نانه‌ت چه‌ند تالی له‌ قژی
هاتبوونه سه‌رچاوانی، له‌ دلێ خۆمدا گوتم کێ قژت شانه
ده‌کات؟

- راست وه‌کو ئه‌و رۆژه بیوو به‌ په‌یکه‌ر وه‌کو
«مه‌سیحی کوری مه‌ریه‌م» تا ئیستا شتی وابوو که
زمانت له‌ گۆ بکه‌وی و دنیا له‌ جووله‌ بکه‌وی؟
پێکه‌نیم و گوتم «تا ئیستا له‌کوێ بووی؟»
«لیم ون بووی، به‌ دواتا ده‌گه‌رام».
- به‌لێ ئیره شارێکی سه‌یر و سه‌مه‌ریه‌یه، پێکه‌نیم

«من هاتم براکانم بدۆزمه وه، ئیستا لیتره ماومه ته وه»،
«سهیره»

کهواته تۆ خه لکی ئیتره نیت؟

«نه خیر من ریوارم»

به لām دکتۆر مه عسوم ده یگوت:

- به لئی به پیتی فه حسه کانی من، له رووی ته مه نه وه
«نوشا» هیشتا توانای مندالبوونی نییه، له بهر نه وه یه
ژنیکه به بۆن حه ساسه و هه زوی له ناگره، بهردهوام له بهر
ئاگرده ده وه سستی و له ته ماشا کردنی تیر نابج! په نگه
له بهر بۆنی داره که ی بیت، سه ره تا بهردهوام خو لئی
ده خوارد، چه ند جار بهرده مۆره که ی منی خواردوه، به لām
نوشافه رین که چه تا قانه که ی سه ره هه نگ نیلۆفه ریبه و
عالیه خانم دایکه یه تی. باوکی زۆرجار جلی نوشای بۆن
ده کرد و نوشا گوتی ژنیکی سۆزانی «گه رۆک» یش هه بوو
که عاشقی من بوو.

نوشا دیوانی حافزی ده خوینده وه. مه عسوم نه یه هیشتا
قوتابخانه ته واو بکات.

گوت: «بریا فیر ده بووی له جیاتی پاره کۆکردنه وه و
به دمه سستی و نه په نه رکردن و له هه مووشی خراپتر
له جیاتی به دگومانی، که میکیش بیر له ژیان بکه یته وه».
نوشا به حوسه ینا ی گوت:

«پیوان هه میشه تا ئاخری عومر مندالن، نه وه ت له
یادبێ «هه م مندال به وه هه م پیوا، به لām هی من به».

زۆرم پیتخۆش بوو. گوتی:

«سۆزانی مه سستی به شه خسیه ت»

وتی ملوانکه یاسه مینه که ت کوا؟

چاوم تیبیری. ئینجا ملیپچه که یه راکیشاو کردمه ملی
خۆم. رۆمانی سالی ئاشووب، وپرای ئالۆزی رووداو و
ئاپۆره ی نه وه هه موو که سایه تیبه لاهه کیانه ی یان نه وه
هه موو کاراکتهر و کات و شوین و جی گۆرکیپانه ی
رووداوی سه ره کی و عیشق و چرکه ی ئاگرینی سیکسی و
قلپ بوونه وه ی سه راپای ژبیانی نوشافه رین گشتی
په یه وستن به دوکانه پیتچاوپیتچه که ی گۆزه گه ریکی
ریواره وه، نه وه ریواره ی که خه لکی نه م شاره نییه و نه وه
ریواره ی که زۆریه ی کاته کانی له مه یخانه ی «کیپور» دا
به قه د له پتی مینای مه یخانه که له هه لم پاک ده کاته وه و
سه یری خانوه که ی نزیک هه وزخانه که ده کا و عه ره ق
ده نوشی، نه گه رنا با سه یری په فتار و هه لسوکه وتی نه وه

هه موو کاراکتهرانه بکه یین و بزانی چ حاله تیکی گه رم و
گور و ناوزه ده به خشنه نه م عیشقه خوا بیه. بۆ نمونه،
سه ره هه نگ نازه ری، میرزا حه سه نی ره ئیس، میسته ر
مالکوم، په حمه ت ئیزه دی، موختارۆف، ئاغا جانی،
سوه راب خان، نه خه وی و بزنه که ی، مومتاز، نه قیب
خوسره وی، میرزا حه سه ن، باسی، جاوید ماشه لالی
ئاسنگه ر، رو قیه ی ده لال، نازو، کی شوه ر، نازداکی،
سه رۆکی شاره وانی، چه کدارانی کافر قه لا، غولام حوسین
تاقانه، وه ستا عه باسی سندوق ساز، هوشه نگ سیستانی
سه ریازی رووس، نه که به ری لۆتی ساحیر، میریکوتنی
شاعیر و یوسفی دارتاش، مه شه ده ی حه یدر،
ئه سفه ندیاری قه شه نگ و ژنه بابلیه که ی، زوبه یده،
شوانه ی قژ ئالۆزکاو، هه روه ها شوینه کان هه وزخانه و
ماسیبه سووره کان، مه یدانی ته عزی، سه نگه ر، شه قامی
خوسره وی، فولکه ی سه نگه ر، کافر قه لا و ده شتو و
دیبه نی قه ره جه کان و زۆریه ی کاراکتهر و رووداوه
تراژیدیه کانی وه ک هه لخستنی سیداره و سووتاندنی
کتیبخانه و نه خووشی گولی و گه مه کانی سیحر و له
سیداره دانی بزنه شینه که ی نه خه وی و نه شقیاکانی کافر
قه لا و کوژرانی غولام حوسین خان له شه وی
زه ماوه نده که یدا و تیاچوونی نه وه هه موو خه لکه له برسان
و قات و قری سه رده می نه وسا، له فه زای نه م رۆمانه دا
پیکهاته ی بونیادیکی رووکه ش پیکدیپن که مانه ندی
که رنه قالیکی تراژیدین، به لām له ژنیر نه م که رنه قالی
بونیادی رووکه شه دا بونیادیکی قوولی پر له ده لاله ی
له گه ل خویدا هه لگرتووه، نه ویش با به تی عیشقه و
عیشقیکی که دوایین جار له مه یخانه که ی کیپۆره وه
ته شه نه ده کا و سه رتاسه ری شار ده خاته جووله و کو تایی
رۆمانه که ش تا دوایین چرکه هه ر سه رقالی تراژیدیای
هه مان حاله تی عیشقه.

کاتێ نوشا ده لئی: من له کوپوه بزانیایه که حوسه ینا له
سووچی مه یدانی «ته عزی» دا ژوو ریکی هه یه که رۆژ تا
ئێواره سه رقالی قور و سیرامیکه، مشتت قور هه لده گری
هینده ده سستی تیوه رده دا تا گۆزه یه ک یان کاسه یه کی
لیدروست بکات. من چوزانم که هه موو گۆزه کانی مالی
ئیمه مۆری «حوسه ینا» یان له سه ر هه لکه ندراره.

- یادی حوسه ینا نه یده هیشتا بیر له که سی دیکه
بکه مه وه. ده بوو به په یکه ر و له سه ر قادرمه کانی ته لاری

شاره‌وانی هه‌روا چاوه‌روانی ده‌کردم» .

- بۆ ساتی هه‌ردوو کمان بووین به به‌رد... بووین به دوو په‌یکه‌ر که بۆ جوانی، وه‌کو ره‌مزیک بۆ عه‌شق و بۆ ژیان له‌گۆشه‌ی فولکه‌که‌دا دانرابن». چۆن شه‌ر له‌نیوان کافر قه‌لا و سه‌نگه‌ردا به‌رده‌وامه به هه‌مان شیتوه‌یش عیشت له‌نیوان نوشافه‌رین و حوسه‌ینادا به‌رده‌وامه، چونکه خه‌لک شیتوه‌ی ئه‌و مۆزه‌یان له‌سه‌ر گۆزه‌کانیان دیبوو، ئه‌و له‌کافر قه‌لاوه هه‌مان مۆزی له‌بلاو کراوه‌کان ده‌دا، به‌لام پیتوه‌ندی سه‌ره‌کی عیشتقه‌که و رووداوه ئیروۆتیکیه‌که له‌نیوان گۆزه‌کانه‌وه رووده‌دا، «چهند گۆزه‌یه‌کی گه‌وره و بچووک به ته‌نافیکه‌ی ئه‌ستوور هه‌لواسرابوون، کوویه‌یه‌کی گه‌وره‌ش له‌ده‌ره‌وه‌ی دوکانه‌که له‌سه‌ر سه‌کۆیه‌ک دانرابوو سه‌بیری گۆزه‌و ته‌شت و گوڵدان و جام و په‌رداخه سیرامیکه‌کانم کرد و گویم له‌هاژه‌هاژی چه‌رخیک گرت... له‌ناو ئه‌و هه‌موو په‌یکه‌ر و گۆزه‌و کوپه‌له‌یه‌دا ئه‌ویش په‌یکه‌ریکه .

گوتی «گۆزه‌کانی ئیتوه مۆزی منی پیتویه»

«له‌و لاوه که‌لله‌سه‌ری ژنیک به‌قژیکه‌ی ره‌ش و درپژوه به‌سه‌ر نیتزه‌یه‌که‌وه گیرسابۆوه، چهند له‌من ده‌چوو، ده‌تگوت سه‌ری منیان برپوه و خستوو یانه‌ته سه‌ر ئه‌و نیتزه‌یه .

ئه‌مه که‌لله‌سه‌ری کیتیه؟!

«شیرین»

«شیرین کیتیه؟»

بۆچی تو ناوت شیرین نیه؟»

بۆچی خستۆته سه‌ر نیتزه؟ خوا بمکوژئی، بۆچی من، چ گوناهیتم کردوه؟ قژی من ره‌ش نییه، خورماییه، له‌باوه‌شی کردم و ده‌می خستنه ناوده‌مم، بۆنی خاکی لیده‌هات... ده‌تگوت خاکه و ده‌تگوت من گه‌مه به‌خاک ده‌که‌م. هه‌روه‌ها ئه‌م تیکسته پراوپره له‌پسته‌ی شیعری بۆ نمونه،

«من گوئی له‌ده‌نگی سووتانی دار ده‌گرم» .

کونه به‌بوویه‌ک خویتندی و به‌ره‌و شاخی پاپالو له‌شه‌قه‌ی بالی دا، دایکم گوتی «هونه‌ر له‌هه‌موو په‌نجه‌کانی ده‌رژئی» .

«پروانه ئه‌م مۆمدانانه چهند جوانن!» .

«بریا ده‌متوانی له‌ناو چاوه‌کانیدا خۆم بخنکینم» .

«له‌به‌ر تریفه‌ی مانگدا چهند جوانی» .

«خۆزگه هه‌موو شویتنیک ده‌چوو به‌ناویه‌کدا و ئه‌و تاریکییه هه‌میشه‌یه ده‌هات» .

«من چهند بوو ئه‌وم ده‌ناسی، ره‌نگه هه‌زار سال بووبی» .

«سه‌عاته گه‌وره‌که‌ی ته‌لاری ئه‌نجومه‌ن، دینگ، دینگ، دینگ»

«په‌نجه‌کانی کرد به‌ناو په‌نجه‌کاندا، گوتی ده‌سته‌کانت چهند گه‌رمین. «ئه‌وه هه‌ستمه»

«نه‌زانیت که‌ بپوهژن سیپۆیکه و له‌به‌ر هه‌تاو مایته‌وه» .

«چاوم له‌گری سووری ئاگره‌که بری، سه‌مای ده‌کرد» .

«چۆن ده‌توانم خۆشه‌خت بم، من هه‌موو شتیکم دایه تو، من رۆحم موڵکی تۆیه» .

عه‌باسی مه‌عرووفی سوودیکه‌ی زۆری له‌دنیای هه‌قاییه‌ت وه‌رگرتوه، ئه‌وه‌تانی سه‌ره‌بووردی عیشتی کچه‌پاشا و کابرای زه‌رنگه‌ر و بوغز و کینه‌ی کوری وه‌زیر و هه‌روه‌ها رفااندنی لیره‌ئه‌شرفیه‌کان و... هی تریش، به‌لام تیکرای ئه‌م حاله‌تانه له‌دوو توتی رۆمانی سالی ئاشویدا به‌ریگه‌ی ئاگره‌کانی عیشت و نووسین رووه‌و شیعریه‌ت ده‌بردین و هه‌تا دوا‌بین چرکه‌ی مه‌رگی حوسه‌ینا له‌مه‌رگی عارفیک ده‌کا که به‌و قژ و پیشه‌ی درپژوه وه‌ک دیوانه‌یه‌کی ره‌هه‌نده‌ی کیتوان کوره‌کانی ئاغا‌جانی ته‌رمه‌که‌ی به‌سه‌ر به‌فرا راده‌کیشن. «نوشا» ش له‌خه‌فه‌تی ئاگری عیشت و میحنه‌ت سه‌رده‌نیته‌وه نه‌ک نه‌خۆشی «گولی» ی «دکتۆر مه‌عسوم» یش دوا‌ی راکردنی له‌سه‌نگه‌ر ده‌که‌ویتته شیتخانه... چونکه نوشا هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه که ده‌که‌ویتته به‌رده‌ستی دکتۆر مه‌عسوم ئه‌و وه‌کو ئه‌ژده‌هایه‌کی ترسناک به‌نیازی تۆله‌سه‌ندنه‌وه ئه‌و بوونه‌وه‌ره فریشته شیتویه ده‌چه‌وسینیته‌وه و به‌رده‌وام پاره‌کو ده‌کاته‌وه و کراسه‌کۆنینه‌کانی خۆی پێ له‌به‌رده‌کا و لیبیده‌دا و جینو به‌باوک و خانه‌واده‌که‌ی ده‌دا، به‌لام نوشا تادی لاواز و بنیس له‌وه‌هم و خه‌یالیک ده‌کا و زۆرتین کاته‌کانی خۆی له‌گه‌ل رۆژه‌خۆشه‌کانی رابردوودا به‌سه‌ر ده‌با و نوشای قژ خورمایی به‌رده‌وام نوقمی چرکه‌کانی نوستالژییه: به‌تایبه‌تی ئه‌و کاتانه‌ی که له‌گه‌ل باوکیدا سواری گالیسکه‌ده‌بوو [جاوید] ئه‌سپه‌کانی ده‌نگ ده‌دا و «جاری واپوو سواری گالیسکه‌ی ده‌کردم و ده‌بیردم بۆ ده‌ره‌ند بۆ شه‌همیرزاد و ده‌رگه‌زین. بۆ هه‌ر جینگایه‌ک که

هزم لیبوايه».

زه دردهشته و خه ريكی عيشق و توخمه پيرۆزه كانی
سرووشته، ئاخو حوسه يينا كه ههست دهكات هه ره شه ی
ليكراره هه زوو دوكانه كه ی ژيره و ژوور دهكا و يهك
يهك گۆزه و گولدهانه كان ده شكينی و روو له كافر قه لا
دهكا... نوشافه رين گوتی:

- بۆچی خۆت ده دزیتته وه؟
«له عه شق ده ترسم»

له دنيا دا رسوا ده بی، په نجهت بۆ ده كيشن، ناترسيهت؟
«هه رگيز»

«زۆرشت له دهست ده دهیت»
«به جه هه ننه م»

«تۆچی ده كه یته»

«گۆزه دروست ده كه م»

«دو اجار ده توانم برا كانم بدۆز مه وه»

«تۆچی له عه شق ده زانی»

له كتييدا خويندوومه ته وه ئه فسانه يه!

حوسه يينا ی گۆزه گه ر له سه ره تاي ته مه ني دا «خه مسه ی
نيزامی» خويندۆته وه... ئه مي ستاش چه شنی عارفیك له
چۆل و به رپاي ده وری كافر قه لا دا له گه ل عيشق و ئه قيني
نوشافه رين و نه يتيه كانی سرووش و مي هری خودا دا
ده ژی.. نوشا گوتی:

«حوسه يينا م بينی لا قيتی هينا بووه پيشه وه باله كانی
كرد بۆوه و زرم زرم به دهسته كانی سينگی ده كوتا». ئه وه ی
شيوه نه كه ی ده گي ترا «هۆشه نگ سيستانيه». ئه مه له
مه يدا نی ته عزی و له شه وی نوتی موحه ره مدا، هه ر بۆيه
كاتی كوره بكوژه كانی ئاغا جانی وه كو نه خچيرتيك ده وری
ده دن و به درنده ترين شيوه ده يكوژن... و اتا هه مان
رۆلی «شه مه ر» ده گي ترن كه ته رمی عاشقیك به ئه سپ
به دوای خو ياندا راده كيشن. و اتا سالی ئاشووب
رۆمانتيكه له تۆله سه ندنه كانی ناموس ده وئ.

سه رچاوه:

كتيب: سالی ئاشووب

با بهت: رۆمان

نووسيني: عه باسی مه عروفي

وه رگي تر: محمه مد كه ريم

چاپخانه: چاپ و بلاو كردنه وه ی قانع- ۱۶-

چاپی يه كه م: سليما نی (۲۰۰۵).

«له ئاوينه ی مالتیكدا به خه بهر هاتم كه قهت تيايدا
نه ژيا بووم، مالتیك كه داركاژتيكي به رز له ناوه راستی
حه وشه كه يدا بو، نيوان لقه كانی پريو له قه له ره شی
ماقوول».

«دايكم گوتبووی به جاويد بلن گاليسكه كه ئاماده
بكات، با پچين بۆ با خاتی ده رگه زين».

«ئه و رۆژانه ته نيا دلخۆشیی دايكم ئه وه بوو كه من
ببات بۆ با خاتی ده رگه زين... هه تا خه فهت بۆ مر دنی
باوكم نه خۆم».

سه عاته له نكه ريبه كه گوتی «دينگ، دينگ، دينگ»
له گه ل ريكر دنی زه مه ن كارا كته ر و بوونه وه ره به ده بخته كان

روو له پانتاييه كانی مه رگ و شيتی و په را گه نده بی
ده كه ن به را قه يه كي تر. دوور نييه سالی ئاشووب

به شيويه كي ناراسته وخۆ ئامازه دانتيك بيت بۆ
گۆرانييه كي «داربووش» ی سالی (۲۰۰۰)، سالی

دارمان و سالی خاپووربوونی نرخ و به ها مرۆقايه تيبه كان
و سالی به رژه وه ندييه تاييه تيبه كان و هه لفریودانی

خه لكانيكي ساويلكه و سالی نا دادپه روه ری و سته م و
زولم و چه وساندنه وه و سالی نه مان و له كيسدانی سۆز

و به ينهت و چيتر و له زه ته كانی عيشق و ئه قين. سالی
قات و قري و برسيتی و زه برو زهنگ و توندوتیژی

ده سه لاته سته مكاره كان، يان سال و ده ورا نی سه رده می
مۆدي ترنه كه زه مه نی ببه زه بی و درنده بی و ناهيومانی

ميژويه كه كه پره له داستانی مه زن و هه قايه تی گه و ره و
گي ترانه وه و سالی نه مانی يه كسانی و نازادی و براي ته تی.

سالی بايه خدان به عه قل ئاگایی نهك جهسته. زالبوونی
ده سه لات ناهه مواری تراديسۆنی و له خسته بردنی هه ز و

ئا واته كانی تاكه كه س. حوسه يينا ی گۆزه گه ريش چا كترين
به لگه و كار يگه رترين نمونه ی قوربانی، ريگا كانی

عيشق و ئه قين و هيو و ئا واتی نازادييه كانی تاكه كه سه،
كه پيشتر «جاويد» بۆته كو شته ی ئه م ريگايه و له لايه ن

ده سه لاته تراديسۆنيه كانه وه به نرخترين له تی جهسته ی
لي سه ندرا وه تا له له زه ته كانی ئيرۆتيك بي به ش

بكریت، به لام حوسه يينا ی گۆزه گه ر كاتئ له م چۆل و
به رپايه دا به و سه رو ريش و قژه دريتر و ئالۆزكا وه ی

ده رده كه وئ، و اتا له شيويه موغيك يان عارفیكي
خودا په رستی نورانی گو شه گير و دووره په ريز ده ليی